

Adviesrapport CWI
Casus 2014-04 FEWEB
NN3 versus Nijkamp, Kourtit, Baycan

AAN
College van Bestuur VU

DATUM
12 november 2015

VAN
Commissie Wetenschappelijke Integriteit
VU-VUmc

KENMERK
CWI 2015.092

Prof. dr. Jan Struiksmā, voorzitter
Prof. dr. Jan van Mill, lid
Prof. dr. Guy Widdershoven, lid

TELEFOON
020 598 5338

E-MAIL
f.smitskamp@vu.nl

BIJLAGEN:

1 Brieven n.a.v. kennismaking Kourtit, Nijkamp:
CWI 2014.020, CWI 2014.021

2 Verslag hoorzitting Kourtit en Nijkamp:
CWI 2015.033

3 Reacties van beklāagden en belanghebbenden
op de klacht:
CWI 2014.43, CWI 2014.044, CWI 2015.014C,
CWI 2015.015, CWI 2015.016, CWI, 2015.017,
CWI 2015.018, CWI 2015.019, CWI 2015.020,
CWI 2015.021

Advies van de CWI van 12.11.2015 inzake de derde klacht van Anonymus (NN3) gericht tegen prof. dr. P. Nijkamp, dr. K. Kourtit en prof. dr. T. Baycan, ingediend op 12 juni 2014 bij de ombudsman wetenschappelijke integriteit van de Vrije Universiteit, prof. dr. S. Miedema.

Inhoudsopgave

1.	De klacht	p. 3
2.	Ontvankelijkheid van de klacht	p. 3
3.	De procedure	p. 4
4.	Algemeen	p. 5
	4.1 Terminologie	p. 5
	4.2 Reikwijdte advies	p. 5
	4.3 Wetenschappelijke gegevensfraude; uitgangspunten en werkwijze commissie	p. 6
5.	Behandeling en oordeel CWI per onderdeel van de klacht	p. 9
	5.1 Klachtonderdeel 1: Kourtit en Nijkamp, 'Strategic Choice Analysis by Expert Panels for Migration Impact Assessment', International Journal of Business and Globalisation, 7 (2), 2011, 166-194, p.34 e.v.	p. 9
	5.2 Klachtonderdeel 2: Kourtit en Nijkamp, 2012b; Kourtit et al., 2012; Kourtit en Nijkamp 2012a, p. 44	p. 12
	5.3 Klachtonderdeel 3: Kourtit, K., P. Nijkamp, A. Caragliu en C. Del Bo, 2013b (p. 49 e.v.)	p. 22
	5.4 Klachtonderdeel 4: Kourtit, K., P. Nijkamp en S. Suzuki, 2013c (p. 50 e.v.)	p. 24
	5.5 Klachtonderdeel 5: Akgün et al. 2009a, 2011b en 2012, p. 52 e.v.	p. 26
	5.6 Klachtonderdeel 6: Baycan en Nijkamp (2004), Baycan et al. (2009) en Baycan en Nijkamp (2007b), p. 55 e.v.	p. 29
	5.7 Klachtonderdeel 7: Baycan en Nijkamp, 2008 (p. 57 e.v.)	p. 31
6.	Conclusie	p. 33

1. De klacht

Op 12 juni 2014 is bij de ombudsman wetenschappelijke integriteit van de Vrije Universiteit (VU) een klacht binnengekomen van Anonymus (NN), gericht tegen professor Nijkamp, Dr. Kourtit en Dr. Baycan-Levent.

2. Ontvankelijkheid van de klacht

De klacht is anoniem ingediend bij de ombudsman, waarbij de klager motiveert waarom hij/zij anoniem wenst te blijven. Conform de vigerende Regeling Bescherming Wetenschappelijke Integriteit VU en VUmc¹ kan de ombudsman, indien deze van oordeel is dat er voldoende aanleiding toe bestaat, ook een anoniem aangebrachte melding behandelen. Naar het oordeel van de ombudsman was dit hier het geval. Derhalve bracht hij advies uit aan het College van Bestuur van de VU om de klacht ontvankelijk te verklaren.

In zijn vergadering van 18 juni 2014 heeft het CvB besloten om het advies van de ombudsman over te nemen en heeft geoordeeld dat de klacht ontvankelijk is. Het CvB heeft besloten een commissie in te stellen om over te gaan tot het onderzoeken van de klacht en hierover rapport uit te brengen aan het CvB.

Bij het in werking treden van de nieuwe Klachtenregeling wetenschappelijke Integriteit VU-VUmc per 1 juli 2014 is de vaste Commissie Wetenschappelijke Integriteit voor VU en VUmc aangesteld. Het CvB heeft besloten deze commissie te verzoeken het onderzoek naar de klacht op zich te nemen. Het CvB tekende daarbij aan dat het deel van de klacht dat betrekking heeft op de artikelen uit het (concept)proefschrift van mevrouw Kourtit buiten het onderzoek dienden te blijven, aangezien deze artikelen reeds door de leescommissie waren getoetst en in het kader van de beoordeling van het conceptproefschrift.

¹ Deze regeling dateert van 2010. In juli 2014 is bij VU en VUmc een nieuwe klachtenregeling in werking getreden.

3. De procedure

De commissie wetenschappelijke integriteit (commissie of CWI) heeft beklaagden op 24 juli 2014 geïnformeerd dat zij de klacht in behandeling had genomen en dat vanaf dat moment de nieuwe klachtenregeling (juli 2014) werd toegepast.

Op 30 september 2014 heeft de commissie kennismakingsgesprekken gevoerd met mevrouw Kourtit en met Nijkamp. Zij hebben na afloop een brief van de commissie ontvangen waarin het gesprek werd samengevat en waarin duidelijk werd gespecificeerd wat de commissie wel en niet zou onderzoeken en hoe de commissie te werk zou gaan (CWI 2014.020 en CWI 2014.021). Deze brieven zijn opgenomen als bijlagen bij dit adviesrapport.

De commissie heeft alle beklaagden en belanghebbenden gevraagd om een schriftelijke reactie op het gedeelte van de klacht dat op hen betrekking had. Alle beklaagden (Nijkamp, Kourtit, Baycan) alsmede alle belanghebbende co-auteurs van de in de klacht besproken artikelen hebben in de periode december 2014 – januari 2015 hun schriftelijke reactie ingediend (CWI 2014.043, CWI 2014.044 en CWI 2015.014C t/m CWI 2015.021). Deze reacties zijn opgenomen als bijlagen bij dit adviesrapport. Met enkele betrokkenen heeft de commissie nadere correspondentie gevoerd gedurende het onderzoek.

Op 1 april 2015 heeft een gezamenlijke hoorzitting plaatsgevonden met Kourtit en Nijkamp. Het getekende verslag van deze hoorzitting (CWI 2015.033) is opgenomen als bijlage bij dit adviesrapport.

Conform de procedure in de klachtenregeling, is het adviesrapport in concept verzonden aan alle beklaagden en belanghebbenden met het verzoek het concept te controleren op eventuele feitelijke onjuistheden, wat betreft de gedeeltes van het adviesrapport die op hen betrekking hadden.

De commissie heeft op 12.11.2015 het definitieve adviesrapport ter besluitvorming aan het CvB aangeboden.

4. Algemeen

4.1 Terminologie

De klacht heeft betrekking op een groot aantal afzonderlijke publicaties. De commissie bespreekt de klacht per bestreden publicatie en duidt deze aan als *klachtonderdelen*. Binnen de klachtonderdelen wordt per *argument* beoordeeld of dit doel treft of niet.

4.2 Reikwijdte advies

De commissie heeft klachtonderdelen dan wel argumenten met betrekking tot plagiaat buiten beschouwing gelaten, omdat de desbetreffende publicaties onder het onderzoek van de commissie Zwemmer vielen. Daaronder viel niet *Urban Development and new Entrepreneurship: A performance Analysis of 'Business Champions' Among Migrants* (hoofdstuk 6 uit het proefschrift van Kourtiti zoals dat in 2013 werd teruggetrokken en aangeduid met nummer 1 in het overzicht op p. 4 van de klacht). Omdat dit stuk niet is gepubliceerd, heeft de commissie het in het kader van de beoordeling van de klacht buiten beschouwing gelaten.

Met inachtneming van het bovenstaande heeft de commissie zich kunnen beperken tot een beoordeling van de klacht voor zover die betrekking heeft op datamanipulatie, door de commissie aangeduid als fraude met onderzoeksgegevens (zie hierna).

Argumenten die naar de mening van de commissie betrekking hebben op de wetenschappelijke kwaliteit van de publicaties, zijn zonder nadere uitleg buiten beschouwing gelaten. Waar klager betoogt dat gebreken in de wetenschappelijke kwaliteit (p. 7 van de klacht) als schending van de wetenschappelijke integriteit moeten worden beschouwd, gaat de commissie daarin niet mee. Dergelijke gebreken moeten aan de orde worden gesteld in het wetenschappelijke forum.

Ten aanzien van de klachtonderdelen die worden genoemd in hoofdstuk V van de klacht en die betrekking hebben op publicaties van Akgün, Baycan en Nijkamp, in wisselende samenwerkingen tot stand gebracht, is uit het onderzoek van de commissie gebleken dat Nijkamp een ondersteunende en begeleidende rol heeft gespeeld en dat hij niet betrokken was bij de data-acquisitie of verwerking. Voor zover de klager bedoelt Nijkamp van datamanipulatie te beschuldigen, kan die beschuldiging geen doel treffen. Als in de desbetreffende onderzoeksprojecten sprake zou zijn van datamanipulatie, zou Nijkamp op dat punt eventueel tekort kunnen zijn geschoten in de begeleiding van de desbetreffende projecten. Met een schending van de wetenschappelijke integriteit heeft dit echter niet van doen.

4.3 Wetenschappelijke gegevensfraude; uitgangspunten en werkwijze commissie

1. Klager stelt dat in de door hem aan de orde gestelde publicaties sprake is van datamanipulatie, of althans dat daar in een aantal gevallen sterke aanwijzingen voor zijn. Met datamanipulatie bedoelt klager blijkens de verschillende klachtonderdelen dat onderzoeksgegevens verzonnen zijn, of dat bewerkingsresultaten gefingeerd zijn. Omdat klager zijn klacht plaatst in het kader van een schending van de wetenschappelijke integriteit, begrijpt de commissie de klacht zo dat het zou gaan om fraude met wetenschappelijke onderzoeksgegevens.
2. Fraude is opzettelijke misleiding om een voordeel te behalen. Wil sprake zijn van fraude met wetenschappelijke onderzoeksgegevens, dan moet er dus opzettelijke misleiding zijn en is er een voordeel.
3. Onder onderzoeksgegevens verstaat de commissie in het verband van dit advies een verzameling van *onderzoekselementen* die op grond van een voor het onderzoek bepalend gemeenschappelijk kenmerk (constante) in een onderzoek zijn betrokken, waarbij per element *variabelen* zijn opgenomen waarvan de *waarden* zijn verzameld en bewerkt.
4. Gegevens moeten in het kader van wetenschappelijk onderzoek op basis van een onderzoeksontwerp binnen grenzen van representativiteit, betrouwbaarheid en validiteit worden verzameld en bewerkt, met inachtneming van binnen het vakgebied geaccepteerde standaarden, en niet met het oog op een van te voren bepaalde uitkomst waarbij de onderzoeker een belang heeft: een welgevallige uitkomst. We kunnen dan denken aan een uitkomst die de aandacht van het publiek en collega's kan trekken vanwege het controversiële, vernieuwende of doorslaggevende karakter, of een uitkomst die vervolgonderzoek mogelijk en zinvol maakt.
5. Er valt een voordeel te behalen als een onderzoeker gegevens niet verzamelt, maar verzint. Dit kan allerlei vormen aannemen. De duidelijkste vorm treedt aan het daglicht als er in het geheel geen onderzoekselementen zijn onderzocht en dus zowel de elementen als de waarden van hun variabelen zijn verzonnen. Minder duidelijk ligt het als gegevens van onderzoekselementen zijn verzameld waarvan door de onderzoeker wordt gesteld dat deze voor het onderzoek bepalende kenmerken hebben, terwijl dit in werkelijkheid niet zo hoeft te zijn. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van een gebrekkige wetenschappelijke kwaliteit in de uitvoering van de gegevensverzameling doordat onderzoekers een verschil in kenmerken over het hoofd zien. Als dit verschil in kenmerken echter overduidelijk is, kan een gebrekkige onderzoekskwaliteit niet de oorzaak zijn, en moet fraude worden aangenomen.

Ook kan het voorkomen dat een wetenschappelijk verschil van mening kan bestaan over de vraag of de onderzoeksobjecten nu wel of niet over het voor het onderzoek bepalende kenmerk beschikken. Als echter een dergelijk verschil van mening niet mogelijk is, moet tot fraude worden geconcludeerd.

6. Ook echter als onderzoekselementen en waarden niet verzonnen zijn, kan sprake zijn van misleiding. De uitvoering van een wetenschappelijk onderzoek draagt in hoge mate een cyclisch karakter. Het is goed mogelijk dat in eerste instantie een uitkomst niet in overeenstemming blijkt met de verwachting. Alsnog kunnen dan gegevens worden toegevoegd aan of weggelaten uit de bewerking, totdat de gewenste uitkomst eventueel wordt bereikt.
7. Het weglaten of toevoegen van gegevens kan, binnen grenzen van verantwoorde statistische methodologie, acceptabel zijn. Onderzoekers zullen, als ze binnen de grenzen blijven, over het weglaten of toevoegen van gegevens verantwoording afleggen. Ook als ze dat niet doen, is er geen sprake van misleiding, hoogstens van onzorgvuldig handelen. Worden gegevens buiten de methodologische beperkingen weggelaten of toegevoegd, en wordt daarover geen verantwoording afgelegd, dan is dat misleiding en moet opzet worden aangenomen, tenzij de onderzoeker aannemelijk maakt dat de methodologische beperkingen niet duidelijk waren of betwistbaar. In dat geval kan sprake zijn onzorgvuldig handelen of van een gebrekkige wetenschappelijke kwaliteit.
8. Naarmate het minder voor de hand ligt dat een onderzoeker een belang heeft bij een bepaalde onderzoeksuitkomst, is het toepassen van verborgen te houden kunstgrepen in de gegevensbewerking minder aannemelijk. Worden onregelmatigheden in de bewerkingsresultaten geconstateerd, dan zal dat het gevolg zijn van fouten en onzorgvuldigheden. Uiteraard ligt dit alles anders als de publicatie is gebaseerd op verzonnen gegevens.
9. Het is de vraag op welke wijze een klager aannemelijk kan maken dat fraude met wetenschappelijke gegevens heeft plaatsgevonden. Die aannemelijkheid vloeit niet zonder meer voort uit onregelmatigheden in de weergave van bewerkingsresultaten. In de wetenschap geldt de verplichting om gegevens gedurende een redelijke termijn ter beschikking te houden om ze ter beschikking te kunnen stellen voor herhalingsonderzoek door collega's. Als een onderzoeker geen gehoor geeft aan een binnen die redelijke termijn gedaan verzoek om gegevens beschikking te stellen, kan dat een indicatie zijn dat gegevens verzonnen zijn of frauduleus zijn bewerkt, maar het hangt er ook van af welke overige indicaties in die richting wijzen.

10. In het kader van de nu door de commissie te behandelen klacht is door klager aan de beklaagden niet verzocht om gegevens ter beschikking te stellen ten behoeve van herhalingsonderzoek. Klager leidt uit door hem geconstateerde onregelmatigheden in de diverse publicaties af dat de gegevens moeten zijn verzonden, of althans dat daar sterke aanwijzingen voor bestaan, dan wel dat de resultaten van de bewerking zijn verzonden.

11. De commissie stelt zich op het standpunt dat de bewijslast van schending van de wetenschappelijke integriteit bij een klager ligt. Slaagt deze erin de klacht in zijn geheel of op onderdelen naar het oordeel van de commissie voorshands voldoende aannemelijk te maken, dan is het aan de beklaagde om op verzoek tegenargumenten aan te voeren. Uiteraard staat het een beklaagde vrij om na ontvangst van het klaagschrift direct tegenargumenten aan te voeren. Uiteindelijk weegt de commissie de aangevoerde argumenten tegen elkaar af en laat zich daarbij leiden door een oordeel over de aannemelijkheid van de gestelde schending. Als een klachtargument voldoende aannemelijk is geoordeeld kan de commissie ten aanzien van dat argument en het daartegen gevoerde verweer een extern advies inwinnen. Dit is niet anders als geen verweer is gevoerd. Voor zover nodig en mogelijk wordt het advies voorgelegd voor commentaar aan klager en beklaagde.

12. In het onderhavige geval was de naam van de klager niet bekend en hebben Kourtit en Nijkamp zich in eerste instantie beperkt tot een niet-inhoudelijk verweer. Van de diverse mede-auteurs is in een vroeg stadium wel inhoudelijk verweer en nadere toelichting ontvangen. De commissie heeft in eerste aanleg van alle klachtonderdelen en daarbij aangevoerde argumenten de aannemelijkheid beoordeeld, waarbij het inhoudelijk verweer en toelichting van mede-auteurs behulpzaam was en waarbij de hulp is ingeschakeld van twee externe adviseurs. Van deze adviseurs wilde één anoniem blijven. De commissie heeft die wens gehonoreerd en noemt in verband daarmee ook de naam van de tweede adviseur niet. Op een aantal klachtonderdelen en argumenten kon de commissie zonder verdere raadpleging van beklaagden tot het oordeel komen dat de klacht niet voldoende aannemelijk was. Over een aantal onderdelen en argumenten is om informatie verzocht aan beklaagden en mede-auteurs. Met Kourtit en Nijkamp is in dat kader een hoorzitting gehouden, waarna nog aanvullende vragen zijn gesteld. Verder is nog verzocht om onderzoeksgegevens ter beschikking te stellen. Het ging dan om die gevallen waarin de commissie de klacht niet geheel onaannemelijk vond en buiten kijf wilde stellen of het verzamelen van gegevens al dan niet had plaats gevonden, dan wel of in de bewerking van misleiding sprake was geweest.

5. Behandeling en oordeel CWI per onderdeel van de klacht

5.1 Klachtonderdeel 1: Kourtit en Nijkamp , ‘Strategic Choice Analysis by Expert Panels for Migration Impact Assessment’, *International Journal of Business and Globalisation*, 7 (2), 2011, 166-194, p. 34 e.v.²

1. Klager stelt dat onderzoeksresultaten vrijwel zeker niet afkomstig zijn uit onderzoek dat daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Hij leidt dat af uit door hem geconstateerde onregelmatigheden in Tabel 1, zoals in de publicatie opgenomen.

“Volgens het begin van paragraaf 7.5 is het doel van de tabel 1, de Strategic Choice Matrix (SCM), om vast te stellen wat de belangrijkste sterkten en zwakten zijn die van invloed zijn op de kansen en bedreigingen. Over figuren 3-7 in paragraaf 7.4 staat geschreven dat deze scores voor de impact van de per categorie genoemde sterkten en zwakten op kansen en bedreigingen vertegenwoordigden. De terminologie op p. 168 formuleert dit iets anders, hier worden het scores voor ‘socio-economic importance’ genoemd. Het lijkt dan ook aannemelijk, dat als Kourtit en Nijkamp op p. 177 schrijven over de betekenis van de sterretjes, nu aangeduid met ‘importance of various scored factors’, ze op de scores uit de SWOT analyse doelen, en dat met ‘the possible quality of policy strategies is now identified by applying appropriate scores and important classes’ wordt bedoeld dat er iets met de eerder gepresenteerde importance scores gaat worden gedaan. Helaas is de volgende zin ‘after multiplying each scores by its given importance classes’ niet duidelijk, omdat *beide* termen eerder zijn gebruikt om de scores in figuren 3-7 aan te duiden. Wel lijkt het op basis van de bovenstaande informatie gerechtvaardigd om aan te nemen dat op p. 177 wordt bedoeld dat de scores van de SWOT analyse *ergens* mee moeten worden vermenigvuldigd.

Ook het daarop volgende lijkt te suggereren dat de scores uit de SWOT analyse een input zijn bij de ‘O’ en ‘T’ scores in tabel 1, hier staat vermeldt hoe de sterretjes moeten worden vertaald naar getallen. Er staat dat de scores lopen van 5 voor ** t/m 0 voor O. Het is opvallend dat er 5 in plaats van 6 categorieën zijn, namelijk **, **/*, *, */O en O, zodat er ofwel een getal moet worden overgeslagen, ofwel de score’s gelijk moeten zijn aan 5; 3,75; 2,5, 1,25 en 0. Omdat alle getallen (op enkele curieuze uitzonderingen waar ik straks nog op kom) in de tabel hele getallen zijn (dus niets achter de komma), kan het bijna niet anders dan dat de waarden die in tabel 1 bij ‘Relative Importance O’ en ‘T’ zijn ingevuld het resultaat zijn van het vermenigvuldigen van twee hele getallen, wat vragen oproept omtrent het verloop van de schaal. Helaas houdt de omschrijving van de onderzoeksstrategie op dit punt op, zodat niet

² Deze publicatie was opgenomen als hoofdstuk 7 in het teruggetrokken proefschrift van Kourtit uit 2013, maar verscheen eerder als zelfstandige publicatie. Klager verwijst naar de proefschriftnummering.

duidelijk is hoe de getallen in tabel 1 tot stand zijn gekomen (dus *waarmee* de scores uit de SWOT analyse zijn vermenigvuldigd en wat de betekenis van de scores is). Wel geeft de structuur van de data een duidelijke hint. De correlatie tussen de absolute frequentie en de 'Relative Importance' is namelijk zeer hoog, 0,832. Ook ontstaat wanneer we de 'Relative Importance' scores delen door de absolute frequenties een reeks getallen die zich op twee uitzonderingen na tussen 0 en 5 bevindt, met een piek tussen 3 en 5. Het is dus zeer aannemelijk, zowel gegeven de omschrijving op p. 176 als gegeven de getallen in de tabel, dat de 'Relative Importance' scores het gevolg zijn van de vermenigvuldiging van een heel getal tussen 0 en 5 met de absolute frequenties.

Een eerste belangrijke aanwijzing dat er iets vreemds aan de hand is met de getallen in tabel 1 is dat er twee belangrijke uitzonderingen op deze regel zijn. In 2 gevallen is de absolute frequentie niet met een getal tussen 0 en 5 vermenigvuldigd, maar met 21 respectievelijk 26 (Cultural Diversity, W3). Wat ook opvalt is dat van deze getallen tussen 0 en 5 slechts 26 een heel getal zijn, en de rest breuken. De 'O' en 'T' scores lijken dus tot stand te zijn gekomen zonder dat rekening is gehouden met het feit dat er maar 5 verschillende SWOT impact scores mogelijk zijn.

De tweede aanwijzing is dat er in de tabel 3 *relative importance* scores voorkomen die geen hele getallen zijn (13,75; 27,60 en 21,60). Dat terwijl zowel de methodologische omschrijving, als het feit dat vrijwel alle 'Relative Importance' scores hele getallen zijn, erop wijzen dat er hele getallen met elkaar zijn vermenigvuldigd. Een uitkomst die geen heel getal is, is slechts mogelijk als er vermenigvuldiging heeft plaatsgevonden met getallen die iets achter de komma hebben. Als dat echter het geval zou zijn geweest, zou juist de kans dat het product een heel getal is relatief heel klein zijn geweest, en zouden hele getallen dus zeldzaam moeten zijn in de tabel. Zelfs als de analyse anders heeft plaatsgevonden dan uit de uitleg is op te maken, levert dit dus een sterke aanwijzing dat er iets mis is met de resultaten.

De derde aanwijzing hangt samen met de samenhang tussen de 'O' en de 'T' kolom. De tekst suggereert nergens dat deze onafhankelijk van elkaar zijn bepaald, maar omdat ze in ongeveer de helft van de gevallen van elkaar verschillen en hiervoor twee aparte kolommen in de tabel zijn opgenomen lijkt dat toch het geval te zijn. Wanneer onafhankelijke gegevens zijn gebruikt voor de twee kolommen (afkomstig van de eigen analyse op p. 170/171 of van de uitgezette enquête) zou het puur toeval zijn wanneer de 'O' en 'T' scores aan elkaar gelijk waren. In de tabel is echter te zien dat

de scores in ongeveer de helft van de gevallen gelijk aan elkaar zijn. Dat is niet aannemelijk als daadwerkelijk gebruik is gemaakt van via enquête verzamelde informatie of de scores uit de vorige paragraaf, de kans op twee gelijke scores zou dan veel kleiner moeten zijn.

De vierde aanwijzing is dat er een verband is tussen rangorde in de tabel en het verschil tussen 'O' en 'T'. In de eerste 12 gevallen zijn ze gelijk. In totaal is echter slechts 21/40e van de gevallen gelijk. Er is geen enkele reden waarom er een systematisch verband zou moeten zijn tussen rangorde in de tabel (of bij welk van de vijf hoofdcategorieën een factor behoort), en de kans dat het effect van de sterkten en zwakten op kansen een ander effect zou moeten hebben dan op bedreigingen. De kans dat de eerste 12 gevallen door toeval gelijk zijn is echter bij een kans van 21/40e per afzonderlijk geval slechts 0,04%."

2. Uit de publicatie blijkt dat de onderzoeksgegevens zijn verkregen door raadpleging van 13 experts op het gebied van effecten van immigratie. De commissie is door Nijkamp en Kourtit in het bezit gesteld van de vragenlijst waarmee de mening van deze experts is gepeild en de dataset die op grond daarvan is samengesteld. De commissie ziet geen aanleiding om te veronderstellen dat deze dataset is gefingeerd. De vermoedens van klager vormen hoogstens een aanwijzing dat de auteurs bij de verwerking van de gegevens, de presentatie daarvan en de onderbouwing van een en ander, niet altijd even zorgvuldig te werk zijn gegaan. Aan de SWOT-analyse worden geen dwingende conclusies verbonden, terwijl de aanbevelingen die per onderwerp worden gedaan, ook niet in die analyse als zodanig zijn gefundeerd. Het is dus niet aannemelijk dat de auteurs de gegevens zodanig hebben bewerkt en weergegeven dat een op voorhand bepaalde onderzoeksuitkomst werd bereikt.

Dit klachtonderdeel treft geen doel.

5.2 Klachtonderdeel 2: Kourtit en Nijkamp, 2012b; Kourtit et al., 2012; Kourtit en Nijkamp 2012a, p. 44.³

1. In dit klachtonderdeel stelt klager dat sprake is van verzonden resultaten. Om te beginnen tracht klager aannemelijk te maken dat de drie publicaties gebaseerd zijn op dezelfde onderliggende data. Naar zijn mening zijn de gegevens met betrekking tot de grote ondernemingen afkomstig uit De Waal et al., 2009, en de gegevens over zogenaamde small and medium-sized enterprises (SME's) uit Kourtit en Nijkamp, 2011. De commissie begrijpt het klachtonderdeel zo, dat klager niet bestrijdt dat de gegevens daadwerkelijk zijn verzameld, maar dat in een later stadium verzonden gegevens zijn toegevoegd, en dat de bewerking van de gegevens niet heeft plaatsgevonden, reden waarom de in de publicaties weergegeven resultaten verzonden zijn.
2. Klager stelt:
“...dat er in de nieuwe studies sprake is van 19 grote bedrijven terwijl gegevens zijn overgenomen uit een studie waarin slechts 17 ondernemingen waren opgenomen. In tabel 1 in hoofdstuk 3 van het proefschrift (p. 69) (Kourtit en Nijkamp, 2012b, CWI) is sprake van 7 bedrijven met het hoogste niveau van SPM implementatie, 8 met het middelste niveau en 4 met het laagste niveau. Bij De Waal et al. (2009, p. 1253), zie ook tabel IV.I, zijn dat er respectievelijk 5, 8 en 4. Het lijkt er dan ook op dat er simpelweg twee bedrijven bij zijn verzonden.”
3. Omdat in de publicaties geen inzicht wordt geboden in de herkomst van de gebruikte gegevens en er getalsmatige onduidelijkheden zijn, heeft de commissie onderzocht wat de herkomst is van de gegevens.

In de drie publicaties worden steeds dezelfde gegevens gebruikt. Deze zijn door Kourtit en Nijkamp aan de commissie ter beschikking gesteld. De data met betrekking tot de grote ondernemingen zijn door Kourtit verzameld ten behoeve van haar scriptie uit 2007.⁴ Daarbij ging het om 17 grotere bedrijven, waarbij de Rabobank vertegenwoordigd was met drie onderdelen. In totaal was dus sprake van 19 bedrijven/bedrijfsonderdelen. In de publicatie De Waal et al., 2009, wordt het aantal bedrijven (17) opgevoerd, terwijl in de latere publicaties de bedrijfsonderdelen van de Rabobank apart zijn genomen, zodat een aantal van 19 wordt vermeld. Het betreft ondernemingen uit verschillende bedrijfssectoren. De gegevens over 41 SME's zijn ten behoeve van vervolgonderzoek in 2008 door Kourtit verzameld. Het doel van beide gegevensverzamelingen was een verband te kunnen leggen

³ Klager duidt Kourtit en Nijkamp, 2012b, aan als hoofdstuk 3 uit het in 2013 door Kourtit teruggetrokken proefschrift, en Kourtit et al., 2012, als hoofdstuk 4.

⁴ K. Kourtit, *Strategic Performance Management: Reasons for Implementation, and Advantages, Disadvantages and Experiences in Practice*, Masterscriptie, Vrije Universiteit Amsterdam 2007.

tussen de invoering van Strategic Performance Management (SPM) en het optreden van bepaalde voor- en nadelen in de bedrijfsvoering. Deze onderzoeksvraag komt wat betreft de grote ondernemingen aan de orde in De Waal et al., 2009, en wat betreft de SME's in Kourtit en Nijkamp, 2011.

De commissie concludeert dat het onder 2 vermelde argument geen doel treft.

4. Klager stelt voorts:

“Zowel de hoofdstukken 3 als 4 melden dat de steekproef voornamelijk bestaat uit high-tech bedrijven en bedrijven uit de creatieve sector. Het overzicht in tabel 1 van Kourtit en Nijkamp (2012a, p. 20) laat echter andere sectoren zien. Deze studie gaat over de creatieve sector, waarbij de high-tech industrie in het geheel niet wordt genoemd. Zoals gebruikelijk in deze literatuur, verstaat men onder de creatieve sector de kunstsector, media, en diverse creatieve zakelijke diensten. Onderzoeksresultaten die in de ene studie (hoofdstuk 3) betrekking hebben op high-tech bedrijven, worden in een ander onderzoek dus één op één overgenomen maar dan alsof ze betrekking hebben op bedrijven in de creatieve sector. De Waal et al. (2009, p. 1250) geven een aantal bedrijfskenmerken, waaronder sector. Slechts 3 van de 17 bedrijven zijn actief in de high-tech sector, namelijk Philips Research, Stork en een niet bij naam genoemde autofabrikant. Geen enkel bedrijf is actief in de creatieve sector.”

De commissie begrijpt klagers betoog als een argument ter ondersteuning van de stelling dat sprake is van het verzinnen van resultaten, in die zin dat uitspraken worden gedaan die zijn gebaseerd op bepaalde kenmerken van bedrijven, terwijl die bedrijven of in ieder geval niet alle bedrijven die kenmerken hebben. Omdat in de gewraakte publicaties geen inzicht wordt geboden in de kenmerken van de bedrijven heeft de commissie het door klager naar voren gebrachte argument niet op het eerste gezicht onaannemelijk geacht. Zij heeft mede daarom het onder 3 weergegeven onderzoek naar de herkomst ingesteld en Kourtit en Nijkamp verzocht om de oorspronkelijke gegevensbestanden ter beschikking te stellen.

5. In De Waal et al., 2009, gaat het, zoals gezegd, om een onderzoek naar het verband tussen de invoering van Strategic Performance Management (SPM) en het optreden van bepaalde voor- en nadelen in de bedrijfsvoering. Het gemeenschappelijke kenmerk van de bedrijven was, dat ze in enigerlei mate bezig waren met de invoering en completering van het gebruik van SPM.⁵

⁵ De Waal et al., 2009, p. 1249.

6. Zoals hiervoor vermeld is het onderzoeksdoel in Kourtit en Nijkamp, 2011, een verband te kunnen leggen tussen de invoering van Strategic Performance Management (SPM) en het optreden van bepaalde voor- en nadelen in de bedrijfsvoering, toegespitst op high-tech bedrijven. Weliswaar is de titel van de publicatie “Creativity and Diversity: Strategic Performance Management of High-Tech SMEs in Dutch Urban Areas”, maar naar de aspecten van creativiteit wordt geen onderzoek ingesteld. De schrijvers gaan er mede op basis van literatuuronderzoek van uit dat high-tech bedrijven een belangrijke rol spelen waar het gaat om de creatieve en vernieuwende inzet van productiemiddelen (als SPM) en het vervaardigen van innovatieve producten.⁶

Op p. 147 van de publicatie wordt gesteld dat high-tech SME's “... are engaging in development, manufacturing, and distribution of high-tech products, technology transfer and consultation.” Deze definitie is althans gedeeltelijk circulair, omdat het begrip high-tech products wordt gebruikt om te omschrijven wat high tech SME's zijn. Het begrip high-tech is moeilijk van een algemeen sluitende omschrijving te voorzien, wat onder meer samenhangt met de steeds verschillende context waarin het gebruikt wordt.⁷ Men zou kunnen zeggen dat high-tech producten worden vervaardigd in een complex productieproces, waarbij de producten zelf ook complex zijn, terwijl ze onderworpen zijn aan een frequente vernieuwing. Voegt men deze nadere uitwerking toe aan de definitie van Kourtit en Nijkamp, dan hebben de 41 SME's als gemeenschappelijk kenmerk dat ze behoren tot de high-tech sector.

7. In Kourtit en Nijkamp, 2012a, gaat het om een kwantitatieve analyse van de creatieve sector. Op p. 20 van de publicatie wordt gesteld dat daaronder in het kader van het artikel wordt verstaan de opsomming van bedrijfstypen zoals gegeven in tabel 1. In het artikel wordt vervolgens de verzameling van 19 grote ondernemingen en 41 SME's onderworpen aan een aantal bewerkingen. Op p. 26 worden de uitkomsten van een super efficiency DEA besproken, waarbij wordt gesproken over “19 large creative firms en 41 creative SME's”.

De commissie constateert dat zich onder de 41 SME's bedrijven bevinden die zich bezig houden met technisch ontwerp ten behoeve van derden, wat wordt genoemd in tabel 1 (creative business services). Andere bedrijven onder de 41 houden zich in het kader van hun high-tech werkzaamheden wel met technisch ontwerp bezig, maar niet ten behoeve van derden. De 41 SME's kunnen naar de mening van de commissie daarom niet allemaal tot de creatieve sector worden gerekend, althans niet volgens de omschrijving zoals gehanteerd in tabel 1 van de publicatie. Ze beschikken dus niet allemaal over het voor het onderzoek bepalende gemeenschappelijke kenmerk.

⁶ Kourtit en Nijkamp 2011, p. 144.

⁷ De commissie baseert zich in dit verband op H. Steenhuis en E.J. de Bruijn, *High technology revisited: definition and position*, 2006 IEEE International Conference on Management of Innovation and Technology, p. 1080 e.v. (Steenhuis en De Bruin).

Van de 19 grote ondernemingen kan naar de mening van de commissie geen enkele tot de creatieve sector in de zin van tabel 1 van de publicatie worden gerekend. Ze beschikken dus geen van alle over het voor het in het onderzoek bepaalde gemeenschappelijke kenmerk.

8. Kourtit en Nijkamp, 2012b, onderzoekt de vraag in hoeverre de vestigingslocatie de prestaties beïnvloedt van bedrijven in de “creatieve high-tech” sector. De publicatie schept geen duidelijkheid over de vraag wat onder deze sector moet worden verstaan. Het gemeenschappelijk kenmerk van de in het onderzoek betrokken bedrijven is, met andere woorden, vaag. Gaat het om het creatieve deel van de high-tech sector? Of is de omschrijving een pleonasme, waarbij de schrijvers ervan uitgaan dat de high-tech sector hoe dan ook creatief is? Of is het juist andersom: behoren creatieve bedrijven naar de mening van de schrijvers per definitie tot de high-tech sector? In noot 1 wordt gesteld:

“It should be noted that the creative sector may have two components: (1) specific industrial branches, in particular the arts sector, the media and communication sector, advertising and publishing, architecture, fashion and design, performing arts, and the cultural sector; and (2) specific parts of all other economic sectors that specialize in the creation of new ideas, concepts, or inventions (e.g., dedicated consultancy services, think tanks, or R&D divisions of corporate organizations).”

Hoewel deze definitie strikt genomen betrekking heeft op de creatieve sector en niet op de high-tech sector, is het niet onredelijk te stellen dat de 41 SME's op een of andere wijze onder het tweede deel van de definitie vallen. In het kader van deze publicatie vallen ze dus zowel onder de creatieve als onder de high-tech sector. Voor de 19 grote ondernemingen geldt dat echter niet. Van deze bedrijven zijn een paar aan te merken als high-tech georiënteerd, maar het overgrote deel niet. Volgen we de lijn die in noot 1 is gekozen, dan zou dit overgrote deel onder deel 1 van de in de noot gegeven definitie moeten vallen om in het kader van de publicatie als creatief te kunnen worden aangemerkt. Dat is echter niet zo.

De commissie concludeert dat de in de publicatie gehanteerde beschrijving van de in het onderzoek betrokken bedrijven vaag en algemeen is en niet toereikend om als gemeenschappelijk kenmerk van de in het onderzoek betrokken bedrijven te kunnen dienen.

9. In Kourtit et al., 2012, worden verschillen en overeenkomsten in de bedrijfsprestaties van de tot de bekende dataset behorende bedrijven behandeld vanuit het perspectief van complexe ruimtelijke systemen. De bedrijven worden in de abstract als creatief aangeduid, maar op p. 502 van de publicatie wordt gesteld: “The new innovation theory has clearly demonstrated that innovative and creative firms are key actors in the economic change and transformation

process of cities and regions”. Het gaat dus blijkbaar om innovatieve en creatieve bedrijven. In noot 1 lezen we:

“Creative firms normally belong to the innovative part of the industrial sector and tend to be rather competitive through their resilience and flexibility.”

De commissie begrijpt hieruit dat de schrijvers creatieve bedrijven per definitie innovatief vinden. Even verder op p. 502 valt te lezen:

“The present paper investigates on an empirical basis whether localized concentrations of economic activity will yield the advantages and/or disadvantages, as predicted by the literature, for creative—often high-tech—business activities and/or firms, with an empirical focus on regions in the Netherlands. We will address in particular the spatial context in researching the determinants of economic development. Our research tends to highlight the crucial importance of geographic location and industrial proximity for business performance of—mainly—high-tech firms in the creative sector.”

Hieruit leidt de commissie af dat er naast de tot de creatieve sector behorende high-tech ondernemingen ook nog andere tot die sector te rekenen bedrijven in het onderzoek worden betrokken. In noot 2 wordt over de high-tech ondernemingen gezegd:

“These firms operate in an extremely volatile, dynamic and uncertain business climate with continually changing technologies, markets, business strategies, and shifting consumer needs for products and services (fundamental transformation). They are engaged in development, manufacturing and distribution of high-tech products, technology transfer and consultation.”

Dit laatste deel van de omschrijving stemt overeen met wat werd gesteld in Kourtit en Nijkamp, 2011, p. 147, zoals hiervoor besproken. Op p. 503 lezen we vervolgens:

“The aim of our study is to associate well-defined SPM initiatives of individual firms in the creative sector—in particular, high-tech firms—with a broad array of regional background (both facilitating and driving) variables.”

De commissie begrijpt uit deze passage dat de tot de creatieve sector behorende high-tech bedrijven zullen worden onderzocht. Dit wijkt af van wat eerder op p. 502 werd gesteld, maar stemt overeen met het uitgangspunt zoals het aan het begin van par. 2 op p. 503 wordt geformuleerd:

“The pivotal role of high-tech firms in creativity and innovation has been widely acknowledged and documented in the economic and entrepreneurship literature.”

In lijn met dit uitgangspunt wordt onderaan p. 508 vermeld:

“As well as having a wealth of multifaceted data at a regional scale, we were also able to obtain detailed micro-based information on a multiplicity of characteristics—in line with the SPM methodology—of 60 firms (19 large firms and 41 SMEs) in the creative sector (in particular, in the high-tech sector) in the Netherlands, in which SPM played a role.”

De 60 tot de door de commissie besproken gegevensset behorende bedrijven worden hier als high-tech ondernemingen gepresenteerd. Op p. 510 krijgt de onderzoeksbenadering echter een wending:

“In total, 240 representative people (organizational staff members, key functionaries) of 60 creative business firms (19 large firms and 41 SMEs) were interviewed.”

Aan het begin van par. 5.1 op p. 511 stellen de schrijvers:

“As a first step in our exploration of spatial patterns of creative Dutch firms, we relate geographical firm location to regional factors.”

De commissie constateert dat de onderzoeksbakens in de loop van de publicatie weer zijn verzet in de richting van de aanduiding, zoals vervat in de abstract: creatieve bedrijven. In de afsluitende en samenvattende paragraaf 6 *Retrospective and prospective remarks* wordt niet langer gesproken over creatieve, innovatieve of high-tech bedrijven, maar over bedrijven in het algemeen. Op basis van de toegepaste methode kan worden geconcludeerd dat het daarbij gaat om bedrijven die ervaring hebben met de toepassing van SPM. Over de bijzondere betekenis van het feit dat de bedrijven behoren tot de creatieve, de innovatieve of de high-tech sector worden geen mededelingen gedaan, hoewel dat op basis van de eerder geformuleerde onderzoeksvragen wel in de rede zou liggen. De toevoeging ten opzichte van de eerdere publicaties De Waal et al., 2009, en Kourtit en Nijkamp, 2011, bestaat in de ogen van de commissie hieruit dat op verkennende wijze is onderzocht wat het verband zou kunnen zijn tussen een aantal ruimtelijke factoren, bedrijfsgrootte, de mate van invoering van SPM en de bedrijfsresultaten.

De commissie concludeert ook hier dat de in de publicatie gehanteerde beschrijving van de in het onderzoek betrokken bedrijven vaag en algemeen is en niet toereikend om als gemeenschappelijk kenmerk van de in het onderzoek betrokken bedrijven te kunnen dienen.

10. Kourtit en Nijkamp hebben zich tegenover de commissie op het standpunt gesteld dat de in het onderzoek betrokken bedrijven hoe dan ook als creatief en innovatief zijn te kwalificeren omdat ze SPM toepassen. Strikt genomen kan dit niet wegnemen dat de in de onderzoeken opgenomen bedrijven niet voldeden aan de in de onderzoeken gehanteerde definitie, dan wel dat de definitie zo vaag en algemeen was dat zij niet toereikend was om als gemeenschappelijk kenmerk te dienen. Dit impliceert echter niet dat van fraude moet worden gesproken in die zin dat opzettelijk elementen in het onderzoek zijn betrokken die daarbuiten hadden moeten worden gelaten. De commissie sluit niet uit dat het standpunt van Kourtit en Nijkamp in wetenschappelijk opzicht te verdedigen is. Als dat standpunt in de publicaties was verwerkt, had de discussie niet hoeven te gaan over de vraag of sprake was van fraude, maar of de publicaties vanwege het vermelde standpunt wetenschappelijk aan de maat waren. De commissie treedt uiteraard niet in die discussie.

De commissie concludeert dat het in 4 genoemde argument geen doel treft.

11. Klager stelt verder:

“Ook vermeldde de eerder genoemde tekst uit hoofdstuk 3 dat bij het selecteren van bedrijven voor de enquête een redelijke spreiding over regio’s is nagestreefd. De bedrijven uit De Waal et al. (2009) zijn echter met name gevestigd in de Randstad. Tabel IV.I (van de klacht, CWI) toont de locatie van het hoofdkantoor van de 16 organisaties waarvan de bedrijfsnaam bekend is (deze zijn op internet opgezocht), alsmede of deze organisaties in één regio gevestigd zijn of vestigingen verspreid over het land hebben. Terwijl tabel 1 op p. 69 van het proefschrift van Kourtit laat zien dat er 9 bedrijven gevestigd zijn in de Randstad core, 7 in de intermediare zone en 3 in de periferie, blijken de bedrijven die in De Waal et al. (2009) worden genoemd in 12 van de 17 gevallen uit de Randstad te komen. Een volgend probleem is dat een aanzienlijk deel van de grote ondernemingen uit het onderzoek niet in één regio gevestigd is, maar vestigingen verspreid over het land heeft. In ieder geval bij Eneco, ING, de Rabobank, Stork en Wessanen lijkt dat het geval te zijn. Bij deze bedrijven heeft een analyse naar het effect van de vestigingsregio weinig zin.”

De commissie stelt vast dat dit argument gebaseerd is op kennisname van het overzicht van bedrijven uit De Waal et al., 2009. Naderhand zijn daaraan toegevoegd de 41 SME’s, en is het gezamenlijke bestand onderworpen aan een spreidingsonderzoek.

De commissie concludeert dat dit argument geen doel treft.

12. Klager stelt vervolgens:

“Net als in hoofdstuk 6, wordt ook in hoofdstuk 3 en 4 en Kourtit en Nijkamp (2011)

een super-efficiency DEA methode toegepast. Zoals genoemd bij mijn bespreking van hoofdstuk 6 zijn waarden van “1” hierbij toeval. Van de 36 bedrijven die aanvankelijk (dus bij de standaard DEA) op de efficiency frontier liggen hebben ook na toepassing van de super-efficiency methode (hoewel het er relatief minder zijn dan in hoofdstuk 6) nog altijd 12 een waarde van 1 (volgens tabel 1 "1.000") Voor deze bedrijven is zelfs een hele aparte categorie aangemaakt, dit zijn namelijk de ‘creative champions’. In werkelijkheid is de kans op een waarde precies gelijk aan 1.000 echter in de orde van grootte van 1/100e, dus zeer klein.”

De commissie begrijpt dit argument zo, dat klager stelt dat bewerking met een super-efficiency DEA methode niet heeft plaatsgevonden. Dit impliceert dat de auteurs de verdeling van de waarden over de verschillende bedrijven ‘handmatig’ zouden hebben bepaald om een van tevoren bepaalde onderzoeksuitkomst te kunnen onderbouwen. De commissie kon in dit geval niet geheel uitsluiten dat de auteurs op voorhand een bepaalde onderzoeksuitkomst hadden bepaald en heeft daarom een nader onderzoek ingesteld.

De super-efficiency methode is ontwikkeld om een verder onderscheid in DMU's⁸ te kunnen maken die bij toepassing van het ‘klassieke’ CCR-model⁹ als efficiënt (een score van 1) worden aangemerkt. Het is niet zo dat dit onderscheid steeds voor alle efficiënte DMU's kan worden bereikt. Niet uit te sluiten valt dat ook bij toepassing van een super-efficiency methode een populatie DMU's resteert die alle een score van 1 behouden.¹⁰ Wat klager hierover naar voren brengt, is dus onjuist. Niettemin riep het aantal bedrijven dat bij toepassing van super efficiency methode als efficiënt moet worden aangemerkt, vragen op, ook bij de door de commissie op dit punt geraadpleegde deskundige. Deze stelde dat de aantallen zouden kunnen worden verklaard vanuit de bijzondere eigenschappen van de gebruikt dataconstructie. Omdat deze in de desbetreffende publicaties niet wordt toegelicht, bleek het niet mogelijk om daar direct uitspraken over te doen. De commissie heeft zich vervolgens geconcentreerd op de 41 SME's en de desbetreffende gegevens opgevraagd. Deze zijn onderworpen aan een super-efficiency analyse met behulp van het programma PIM-DEA. Hieruit is gebleken dat 8 bedrijven een waarde van 1 scoren en als efficiënt moeten worden aangeduid. Deze uitkomst bevestigt het onderzoek zoals het tot uitdrukking komt in de gewraakte publicaties.

De commissie concludeert dat dit argument geen doel treft.

⁸ Decision making units, in dit geval bedrijven/bedrijfsonderdelen.

⁹ Genoemd naar de bedenkers Charnes, Cooper and Rhodes

¹⁰ W. Cooper, L. Seiford en K. Tone, *Introduction to Data Envelopment Analysis and its Uses*, Springer 2006, p. 304.

13. Klager stelt verder:

“Volgens figuur 6 in hoofdstuk 3 (p. 67) zijn er 7 exceptionele grote bedrijven, 4 creative champions, en 8 inefficiënte bedrijven. In tabel 1 (p. 69) zijn dit er zowel bij centrality als urbanization echter 9, 2 en 8. Volgens figuur 7 in hoofdstuk 3 (p. 67) zijn er 17 exceptionele SME’s, 8 creative champions, en 16 inefficiënte bedrijven. In tabel 2 (p. 70) klopt dit wel bij centrality, maar bij urbanization zijn het er 18, 7 en 16.”

De commissie ziet in de door klager aangevoerde verschillen geen reden om aan te nemen dat de resultaten verzonden zouden zijn, in die zin dat ze niet zouden zijn gebaseerd op een bewerking van gegevens, of dat de bewerking op zodanige wijze zou hebben plaatsgevonden dat een van tevoren bepaalde onderzoeksuitkomst verzekerd zou zijn. Naar de mening van de commissie ligt het meer voor de hand dat hier sprake is van onzorgvuldigheid bij het interpreteren en/of weergeven van de gegevensverwerking.

De commissie concludeert dat dit argument geen doel treft.

14. Klager stelt:

“Zowel in hoofdstuk 3 (tabel 1 en 2, p. 69 en 70) als hoofdstuk 4 (tabel 2, p. 70) staat de verdeling van grote bedrijven en SME’s over 5 niveaus van urbanisatie weergegeven. Opvallend is dat de verdeling over de urbanisatieniveaus verschillend is in de beide hoofdstukken, zoals in tabel IV.II te zien is.”

Tabel IV.II. Verdeling bedrijven over urbanisatieniveaus

Urbanisatie	Grote ondernemingen		SME’s	
	Hoofdstuk 3	Hoofdstuk 4	Hoofdstuk 3	Hoofdstuk 4
None	0	0	1	1
Weakly	5	1	2	13
Little	1	5	13	2
Strong	7	8	18	18
Very strong	6	5	7	7

De commissie verwijst voor een bespreking naar wat is overwogen onder 13.

De commissie concludeert dat dit argument geen doel treft.

15. Klager stelt:

“Op basis van tabel 1 en 2 uit hoofdstuk 3 kunnen de percentages die in de figuren A1 en A2 staan worden nagerekend. Er ontbreken in de journal-versie overigens labels, in hoofdstuk 3 van het proefschrift staan die wel: de linker 3 series zijn voor het totaal van bedrijven, de middelste

3 series voor grote bedrijven, en de rechter 3 voor SME's. Deze percentages komen echter totaal niet overeen. Voorbeeld: er zijn volgens tabel 2 $(0+1+1+2+2)+(0+0+0+0+1)=7$ SME's in de categorie *creative champion*, waarvan $0+0=0$ non-urbanized, $1+0=1$ low urbanized, $1+0=1$ fairly urbanized, $2+0=2$ strong urbanized en $2+1=3$ very urbanized. Dat correspondeert met aandelen van 0%, 14%, 14%, 29% en 43%. In figuur A2 zijn deze percentages echter anders: 0%, 13%, 25%, 25% en 38%."

De commissie verwijst voor een bespreking naar wat is overwogen onder 13.

De commissie concludeert dat dit argument geen doel treft.

**5.3 Klachtonderdeel 3: Kourtit, K., P. Nijkamp, A. Caragliu en C. Del Bo, 2013b
(p. 49 e.v.)**

1. In dit klachtonderdeel voert klager twee argumenten aan om aan te tonen dat sprake is van datamanipulatie
2. In de eerste plaats stelt klager:

“Ook hoofdstuk 5 (tevens gepubliceerd als Kourtit et al., 2013b) maakt gebruik van een dataset met gegevens over grote bedrijven (opnieuw 19) en SME’s (hier opeens 42), met een beschrijving die overeenkomt met die van de eerdere hoofdstukken. Ook hoofdstuk 5 verwijst naar Kourtit en Nijkamp (2011) voor details over de gebruikte data. Hoewel er plotseling één SME is bijgekomen, zijn er nog altijd 240 topmensen geïnterviewd, gemiddeld 4 per bedrijf. Aangezien de voorgaande paragrafen al hebben laten zien dat we hier te maken hebben met een niet bestaande dataset waarbij gemelde kenmerken losjes zijn gebaseerd op een aantal voorgaande studies, moet ook hoofdstuk 5 op gemanipuleerde data zijn gebaseerd.”

De commissie verwijst naar haar bevindingen onder 2 en 3 bij klachtonderdeel 2
De commissie concludeert dat dit argument geen doel treft.

3. Vervolgens stelt klager:

“Er zijn daarnaast zeer sterke aanwijzingen dat de in dit hoofdstuk gepresenteerde regressie resultaten verzonden zijn. Het eerste dat opvalt is dat, hoewel de resultaten die in tabel 4 en 5 (p. 127 en 129) op slechts 61 observaties zijn gebaseerd, 50 standaardfouten van 42 geschatte parameters in 10 modellen in 24 gevallen gelijk zijn aan 0,00, terwijl (absolute waarden van) parameterschattingen meestal ergens tussen de 0,1 en 1 liggen. Dit impliceert t-waarden in de grote orde van minimaal 20 tot 200. Dat zou bij een normale dataset absurd zijn, aangezien dergelijke significantieniveaus bij een zeer laag aantal observaties zouden impliceren dat er vrijwel geen ruis in de dataset aanwezig zou zijn voor wat betreft de relatie tussen de verschillende onafhankelijke variabelen en de afhankelijke variabele. Gegeven de relatief lage determinatiecoëfficiënten (R^2), van 4x 0,07, 4x 0,09 en 2x 0,33 is de storingsterm juist relatief groot, wat zou impliceren dat de onafhankelijke variabelen op een vrijwel deterministische manier gerelateerd zouden moeten zijn aan de afhankelijke variabele, terwijl al die variabelen tezamen desalniettemin maar een klein gedeelte van variatie in de afhankelijke variabele kunnen verklaren en er dus wel een grote storingsterm is. Ook valt op dat er diverse keren parameterschattingen van 0 voorkomen, met

standaardfouten van 1,00. Al even opvallend is dat de constanten in de meer uitgebreide modellen die dezelfde afhankelijke variabele verklaren niet lager zijn, terwijl alle variabelen alleen positieve waarden kennen en ook nagenoeg alle parameterschattingen positief zijn. Dat kan niet, aangezien het gemiddelde van de storingsterm in alle modellen gelijk moet zijn aan 0.”

De commissie heeft dit argument voorgelegd aan de co-auteurs van deze publicatie, Andrea Caragliu en Chiara Del Bo. Zij waren verantwoordelijk voor de statistische bewerking van de door Kourtit verzamelde gegevens. In hun reactie hebben zij aangegeven dat per abuis onder de tabellen is vermeld dat de standaardfouten tussen haakjes zijn vermeld. Bedoeld werd dat de p-waarde tussen haakjes was vermeld. Naar hun mening had een ingevoerde econometrist deze verschrijving kunnen afleiden uit de manier waarop de weergegeven resultaten zijn geïnterpreteerd.

Ten aanzien van de lage determinatiecoëfficiënten stellen de co-auteurs dat men in Poisson-schattingen niet de standaard R^2 kan gebruiken. Standaard econometrische pakketten gebruiken daarom een Pseudo- R^2 . Zij hebben voor een bespreking verwezen naar http://www.ats.ucla.edu/stat/stata/output/stata_poisson_output.htm.

De commissie heeft dit klachtonderdeel en het commentaar van de co-auteurs voorgelegd aan een statistisch deskundige. Deze heeft bevestigd dat de door klager gesignaleerde anomalieën verdwijnen als voor ‘standaardfouten’ ‘p-waarde’ wordt gelezen.

De commissie concludeert dat dit argument geen doel treft.

5.4 Klachtonderdeel 4: Kourtit, K., P. Nijkamp en S. Suzuki, 2013c (p. 50 e.v.)

1. In dit klachtonderdeel voert klager twee argumenten aan die hem doen concluderen dat sprake moet zijn van verzonnen resultaten in de tabellen 1a en 1b van deze publicatie.

2. Klager stelt:

“Zo zien we bij veel regio’s voor verschillende inputs dezelfde procentuele dalingen terugkeren, bij Singapore 4x -17,1%, bij Amsterdam 3x 20,9%, bij Madrid 4x -39,0%. Toeval kan dit niet verklaren, deze getallen moeten handmatig zijn ingevoerd waarbij waarschijnlijk is teruggerekend naar de juiste absolute verandering. De noodzakelijke veranderingen per input en de relatie tussen inputs en outputs zijn namelijk onafhankelijk van elkaar bepaald, zodat twee gelijke procentuele veranderingen puur toeval zouden zijn en daardoor zeer zeldzaam.”

De commissie heeft in het kader van haar onderzoek de voor de publicatie gebruikte Global Power City Index 2010 database gedownload. De database is vervolgens bewerkt met het programma MAXDEA. De met het programma verkregen resultaten zijn vergelijkbaar met de in de tabellen 1a en 1b weergegeven resultaten.

Daarnaast heeft de commissie advies ingewonnen bij een deskundige. Deze stelt ten aanzien van dit argument:

“Dat verschijnsel (overeenkomstige percentages, CWI) doet zich nl. alleen voor in de kolom “SE model”. In de basis gaat dat model uit van proportionele reducties van inputs. Het zou naar mijn idee eerder verdacht zijn geweest als de cellen in de kolom “SE model (%)” zelden of nooit gelijke veranderingen zouden bevatten. Ook zou het verdacht zijn geweest als regelmatig dezelfde percentages zouden worden vermeld in de kolom onder het kopje “SE-DFM model”. Het fundamentele verschil tussen “SE model” en “SE-DFM” is nl. dat de veronderstelling van proportionele reducties in inputs in het laatste geval wordt losgelaten, ten faveure van een andere veronderstelling. De procentuele veranderingen in “SE-DFM” zijn echter verschillend van elkaar, en daarmee niet verdacht.”

De commissie concludeert dat klagers argument geen doel treft.

3. Klager stelt verder:

“Een andere aanwijzing die op deze werkwijze wijst is dat de gepresenteerde procentuele veranderingen regelmatig een klein beetje afwijken van de waarde in de tabel, wat vermoedelijk te verklaren is door afrondingsverschillen bij het terugrekenen van de absolute waardes. Bijvoorbeeld helemaal linksboven bij London, Cultural Exchange, staat -18,5 (-30,6%). Echter, $-18,5/60,6 = -30,5\%$. Omgekeerd is $-30,6\% * 60,6 = -18,5$. Wanneer in tabel 1a

de procentuele verandering wordt gebruikt om de absolute verandering uit te rekenen komt het resultaat altijd overeen met de waarden uit de tabel, wanneer echter de absolute verandering wordt gebruikt om de procentuele verandering uit te rekenen ontstaan er in meer dan de helft van de gevallen afrondingsverschillen.”

Ten aanzien van dit tweede argument betoogt de deskundige:

“Uit de tabel in het artikel blijkt duidelijk dat alle resultaten in de kolom “Difference” zijn weergegeven met één decimaal. Naar alle waarschijnlijkheid zijn de bijbehorende procentuele veranderingen uitgerekend op basis van output van de data envelopment software met meer decimalen en de tabel met de scores van de steden op elk van de zes criteria (deze scores zijn alle beschikbaar met één decimaal). Om bij het voorbeeld van de klager te blijven: als de verandering in de kolom “Difference” niet -18.50 maar -18.53 is, dan is het procentuele verschil al gelijk aan de in de tabel gerapporteerde -30.6. Ik heb een aantal andere vergelijkbare checks gedaan en ben geen onregelmatigheden tegengekomen. Ik heb daarom geen reden aan te nemen dat er is “teruggerekend”, zoals de klager suggereert.”

De commissie concludeert dat dit argument geen doel treft.

5.5 Klachtonderdeel 5: Akgün et al. 2009a, 2011b en 2012, p. 52 e.v.

1. Klager stelt:

“In zowel Akgün et al. (2009a, tabel 1, p. 18) als Akgün et al. (2011b, p. 274 en tabel Appendix, p. 284) komen 2 Belgische, 19 Franse en 39 Italiaanse dorpen voor. Wanneer we de plaatsnamen met elkaar vergelijken zien we dat het hierbij om exact dezelfde plaatsen gaat. Volgens alle studies is informatie afkomstig van een in-depth survey, die volgens Akgün et al. (2011b en 2012) begon in juni 2008 met een verzoek om informatie bij diverse verenigingen van Most Beautiful Villages, terwijl Akgün et al. (2011c) aangeven dat de survey tussen juli en augustus 2008 is uitgevoerd. Ook staat in alle studies dat de uitgezette vragenlijst uit vier onderdelen bestond, (1) algemene informatie, (2) omgevingskenmerken, (3) relaties en connecties met de buitenwereld, en (4) lidmaatschap (van de Most Beautiful Villages). Er zijn dus zeer veel overeenkomsten tussen de verschillende omschrijvingen. Er zijn echter ook verschillen. Terwijl Akgün et al. (2009a, p. 8) schrijven dat ze 254 dorpen wisten te bereiken (waarvan 60 de vragenlijst invulden), valt in Akgün et al. (2012) te lezen dat er uiteindelijk 81 Franse dorpen konden worden bereikt, 113 Italiaanse en 10 Belgische, dus in totaal 204. Terwijl in de twee andere studies sprake is van 60 ingevulde vragenlijsten, zijn het er in Akgün et al. (2011b) plotseling nog maar 32. Wat ook opvallend is, is dat de gebruikte variabelen sterk verschillend zijn in de verschillende studies, hoewel het natuurlijk mogelijk is dat selecties van variabelen zijn gemaakt.”

Nijkamp heeft tegenover de commissie verklaard dat zijn rol bij deze publicaties zich als co-promotor van Akgün heeft beperkt tot het aandragen van ideeën over opzet en structuur en het beoordelen van de kwaliteit als geheel. Akgün was verantwoordelijk voor de datacollectie en -verwerking.

De commissie heeft schriftelijk commentaar op de klacht ontvangen van Akgün en Baycan. Zij hebben daarbij bewijzen overgelegd op grond waarvan de commissie tot de conclusie komt dat de aan de publicaties ten grondslag liggende onderzoeken ten aanzien van de Europese dorpen daadwerkelijk zijn uitgevoerd. De verschillen in aantallen ingevulde vragenlijsten en aantallen dorpen zijn veroorzaakt doordat het onderzoek zich heeft uitgestrekt over een zekere periode en niet alle respondenten even snel en volledig reageerden. De commissie acht de verklaring van Akgün en Baycan op dit punt aannemelijk. Akgün heeft verder het vermoeden van klager bevestigd dat voor de verschillende publicaties selecties uit de beschikbare variabelen zijn gemaakt.

De commissie concludeert dat dit argument geen doel treft.

2. Klager stelt verder:

“Omdat zowel Akgün et al. (2009a) als Akgün et al. (2012) in appendices ruwe data hebben opgenomen, is het mogelijk (delen van) die studies te repliceren. Overigens valt op dat beide studies de uitkomsten van uitgevoerde factor analyses niet rapporteren, wat vreemd is omdat dat belangrijke en interessante informatie is voor een wetenschappelijk publiek. De resultaten voor de Europese landen in Akgün et al. (2009a) kan ik exact reproduceren. Wel valt op dat de communality scores in tabel 2 (p. 12) eigenlijk de factor loads zijn, wat net iets anders is. De resultaten voor de Turkse regio’s zijn echter in werkelijkheid totaal anders dan de resultaten die de auteurs presenteren. Terwijl de scores bij de Turkse regio’s in tabel 2 sterk overeen komen met de Europese regio’s, laat de factor analyse die ik daar zelf op heb toegepast totaal andere scores zien, zie tabel V.I. (niet opgenomen, CWI) Ik heb ook diverse andere specificaties uitgeprobeerd, die echter altijd op heel andere waardes uitkomen dan die van de auteurs. Omdat wordt gesuggereerd dat er mogelijk 3 factoren zouden zijn onderscheiden (in de tekst staat eigenlijk ‘3 componenten’, maar ik denk dat de auteurs bedoelen dat er 3 factoren zijn met een eigenwaarde groter dan 1) heb ik dat ook geprobeerd. Overigens zou het onderscheiden van meerdere factoren weinig zin hebben, omdat het doel van de exercitie nu juist is om de verschillende componenten samen te voegen tot één geconstrueerde variabele die een proxy is voor ‘creative capacity’. Het omrekenen van uniqueness per component van de analyse met 3 factoren naar een maatstaf die vergelijkbaar is met de factor loads uit factor analyses met één component geeft de resultaten die het meest overeenkomstig zijn met wat de auteurs rapporteren (hoewel nog altijd sterk verschillend).

Hoewel het feit dat de resultaten niet overeenkomen theoretisch het gevolg zou kunnen zijn van een fout van de kant van de auteurs (wat wel de vraag oproept waarom gegevens bij de analyse voor Europese dorpen wel kloppen), vind ik het erg verdacht dat de door hen gepresenteerde resultaten zo sterk overeenkomen met die van Europa (wat voor hun verhaal waarschijnlijk goed uitkomt). Aangezien het aantal observaties bij het Turkse deel slechts 17 is, terwijl er maar liefst 7 componenten zijn, zou het alleen al door toeval veel waarschijnlijker zijn dat de resultaten sterk van elkaar zouden verschillen (wat volgens mijn eigen factor analyse ook het geval is). Het lijkt dan ook aannemelijk dat deze resultaten zijn verzonnen.

In de gepresenteerde data zijn ook vreemde dingen te zien. In appendix 1 zijn diverse rijen met 0-en, wat is daarmee aan de hand? Er zijn vervolgens wel waarden voor creative capacity uitgerekend (en die komen in Europa ook overeen met de waardes waar ik zelf op uitkom), wat suggereert dat die dorpen wel bij het onderzoek zijn meegenomen, terwijl er sprake lijkt te zijn van missende data. Vreemd is dat er geen verband bestaat tussen rijen met 0-en in Akgün et al. (2009a) en de in Akgün et al.

(2012) gepresenteerde data. Dat deze data toch afkomstig zou zijn uit afzonderlijke enquêtes lijkt niet aannemelijk, omdat de kans op een perfecte overlap in (non)respons extreem klein zou zijn (met andere woorden, de lijst met plaatsnamen zou dan iets anders moeten zijn). Overigens is ook vreemd dat 0-en ook in de rest van de dataset regelmatig voorkomen, terwijl alle variabelen volgens tabel 1, p. 10, op basis van een likert-schaal zijn die van 1 t/m 5 loopt. Overigens komen in Akgün et al. (2012) ook categorische variabelen voor (wel andere), daar loopt de schaal wel van 0 t/m 5. Wat ook opvalt is dat ook zonder de rijen met 0-en regelmatig alle of vrijwel alle variabelen dezelfde scores hebben.”

Akgün heeft in haar commentaar gesteld dat er helaas een foutieve selectie van variabelen uit het ruwe databestand voor de Turkse dorpen is overgenomen in de tabellen die door klager zijn onderzocht. Akgün heeft de commissie in het bezit gesteld van dit bestand, waarna de commissie de echtheid heeft laten bevestigen door het bedrijf dat de datacollectie voor Akgün heeft verricht. De commissie heeft vervolgens de data laten onderwerpen aan een principale componenten analyse (SPSS). De uitkomsten van de analyse stemmen overeen met de in de tabellen opgenomen resultaten.

De commissie concludeert dat dit argument geen doel treft.

5.6 Klachtonderdeel 6: Baycan en Nijkamp (2004), Baycan et al. (2009) en Baycan en Nijkamp (2007b) p. 55 e.v.

1. De commissie begrijpt dit klachtonderdeel zo dat klager stelt dat de in deze publicaties gebruikte gegevens zijn verzonden.
2. Klager stelt:

“De herkomst van data die zijn gebruikt voor een tweetal studies over groene ruimte in 23 of 24 steden (het aantal verschilt per studie) van Baycan et al. (2004 en 2009) en Baycan en Nijkamp (2007b), ook verschenen als Baycan en Nijkamp (2009), is onduidelijk. Volgens Baycan en Nijkamp (2004, p. 4) zijn deze afkomstig uit een grootschalige enquête uitgezet onder experts die werkzaam zijn bij de diverse steden: Nergens wordt in deze studie vermeld dat er mogelijk een externe bron is geweest voor deze data. In Baycan et al. (2009), die exact dezelfde data bevat, staat echter op p. 204 het volgende:

green space policies and strategies. Our sample consists of 24 European cities which are from 15 countries: from Eastern and South Eastern Europe (i.e. Bosnia-Herzegovina, Poland, Slovenia, Turkey) to Western Europe (i.e. Ireland, UK) and from

Northern Europe (i.e. Belgium, Finland, Germany) via Central Europe (i.e. Austria, Hungary, Switzerland) to Southern Europe (i.e., France, Italy, Spain). They were carefully selected in the above-mentioned URGE (2004) project. Therefore,

In Baycan en Nijkamp (2009), die betrekking heeft op precies dezelfde steden, wordt veel uitgebreider ingegaan op de manier waarop de data verzameld zijn. Hier wordt heel stellig beweerd dat deze afkomstig zijn van case studies van het URGE project van de EU, en in dat geval dus helemaal niet door Nijkamp en anderen persoonlijk zouden zijn verzameld:

The cities reviewed and analyzed in our comparative study on the provision and maintenance of urban green spaces in Europe were selected by a broadly composed research team and extended with several other cities which were regarded as relevant for the project purposes and whose officials wanted to cooperate¹. The selection criteria were

¹ The case study research was undertaken by a broadly composed consortium and was part of an EU sponsored research project on urban green spaces, called URGE.

Uit informatie afkomstig van het URGE project, waaronder een uitgebreid verslag van het project (URGE, 2004), blijkt dat slechts 12 van de case studies afkomstig zijn uit het URGE project. Het URGE project vermeldt daarnaast 3 case studies of referentie steden die door Nijkamp en anderen niet worden genoemd. Waar de informatie over

de andere cases vandaan komt wordt door Nijkamp en coauteurs niet genoemd.”

De commissie heeft over dit klachtonderdeel schriftelijke reacties ontvangen van Baycan en Vreeker. Vreeker was in Baycan et al. (2009) verantwoordelijk voor het uitvoeren van Regime Analyse en voor het schrijven van de begeleidende tekst.

Baycan en Nijkamp namen voor de VU deel aan het door klager genoemde URGE-project. Ten aanzien van de herkomst van de gegevens heeft Baycan onder overlegging van bewijzen het volgende opgemerkt. Baycan was onder supervisie van Nijkamp verantwoordelijk voor de verzameling en interpretatie van gegevens. In het kader van het zogenaamde URGE-project waren twee vragenlijsten toegepast: die voor partnersteden en die voor referentiesteden. Omdat deze vragenlijsten naar de mening van Baycan te uitgebreid en te gedetailleerd waren en bovendien onderling onvergelykbare gegevens opleverden, ontwierp Baycan een derde vragenlijst, de Europese steden vragenlijst. Deze werd verzonden naar contactpersonen in 50 Europese steden en leverden een respons op van ongeveer 50%, waarbij ook niet alle vragenlijsten even volledig waren ingevuld. Op dit gegevensbestand zijn de hier aan de orde gestelde publicaties gebaseerd. Omdat de vragenlijst werd ontwikkeld parallel aan het URGE-project en was gebaseerd op de eerder in dat project ontwikkelde vragenlijsten, terwijl bovendien partner- en referentiesteden uit het URGE-project werden genoemd, wordt in de publicaties steeds gerefereerd aan dat project.

Er is dus een zekere overlap tussen de steden die de eerdere vragenlijsten invulden en de steden die dat deden met de door Baycan opgestelde lijst. Verschillen kunnen echter optreden doordat bij sommige steden de lijst van Baycan niet volledig was ingevuld, terwijl Baycan bovendien meer steden had benaderd dan in het oorspronkelijke URGE-project het geval was.

De commissie acht de door Baycan gegeven verklaring en de overgelegde bewijzen overtuigend. Zij verklaren mede de door klager in tabel V.III bekritiseerde verschillen in percentages groene ruimte.

De commissie concludeert daarom dat dit klachtonderdeel geen doel treft.

5.7 Klachtonderdeel 7: Baycan en Nijkamp, 2008 (p. 57 e.v.)

1. Klager stelt:

“Deze studie onderzoekt etnisch ondernemerschap op basis van een drietal voorgaande empirische studies, namelijk Masurel et al. (2002) die onderzoek deed naar 39 migranten, Baycan et al. (2003), waarin onderzoek werd gedaan naar 25 vrouwelijke migranten, en Masurel et al. (2003), die niet digitaal lijkt te bestaan.

Opvallend is dat op p. 327 en in tabel 1 (p. 330) staat dat in Masurel et al. (2002) 40 migranten werden onderzocht, terwijl dat er in werkelijkheid 39 zijn, en dat Baycan et al. (2003) betrekking heeft op 25 in plaats van 34 migranten. Ook heeft volgens Baycan (2003, tabel 21.1, p. 1144) 28 procent geen hogere opleiding dan middelbare school, terwijl dit volgens de tabel op p. 330 slechts 11,76 procent is. Omdat $11,76\% \cdot 34$ gelijk is aan 4, terwijl van de 25 migranten in Baycan (2003) alleen al 7 maximaal basisschool (2) of middelbare school (5) hadden genoten, is duidelijk dat gegevens handmatig zijn aangepast en dat er geen sprake is van een uitbreiding van de oude steekproef met nieuwe gevallen.

Ook opvallend: in Masurel et al. (2002, tabel 2, p. 248) staat letterlijk dat 41 procent van de respondenten jonger dan 25 jaar is. In Baycan en Nijkamp (2008) is dat echter slechts 5,0 procent. Masurel et al. (2002) onderscheiden bij opleidingsniveaus ‘vocational training’ en ‘university’, terwijl dat in de hier besproken studie ‘middle vocational’ en ‘higher vocational and university’ zijn. Het lijkt er dan ook op dat de groep ‘vocational training’ uit Masurel et al. (2002) handmatig is opgesplitst. Heel veel informatie in tabel 21.1 lijkt handmatig te zijn aangepast, niet alleen om te schalen naar het aangepaste aantal observaties maar ook qua aandeel van subgroepen met bepaalde kenmerken in de totale groep. Een ander belangrijk gegeven is het percentage van de klanten dat uit de eigen etnische groep komt. Deze informatie is in Masurel et al. (2002) echter niet te vinden. De studie schrijft ook over etniciteit van het personeel, ook daar bevat Masurel et al. (2002) echter geen informatie over”.

Baycan heeft in een schriftelijke reactie gesteld dat in de hier besproken publicatie voor vrouwelijke ondernemers van Turkse afkomst gebruikte onderzoeksgegevens wordt verwezen naar twee eerder verschenen publicaties, namelijk Baycan-Levent et al., 2002 and 2003. Klager vergelijkt de hier besproken publicatie uitsluitend met Baycan Levent et al., 2003. Deze publicatie werd begin 2002 aangeboden aan de International Journal of Social Economics en was gebaseerd op voorlopige onderzoeksgegevens. Zij behelsde een populatie van 25 personen. Het blad publiceerde het artikel in 2003. Intussen was het onderzoek weer verder gevorderd, zoals blijkt uit Baycan Levent et al., 2002, *Entrepreneurial Process and Performance: A Study on Turkish Female Entrepreneurs in Amsterdam*. Dit paper is niet gepubliceerd, maar in augustus 2002 gepresenteerd op een ESRA-congres in Dortmund. Uit

dit paper blijkt dat de onderzoekspopulatie was toegenomen tot 34 ondernemers, terwijl de verdeling over de verschillende onderwijsvormen op grond van nader onderzoek was aangepast. De desbetreffende gegevens komen overeen met die welke worden vermeld in Baycan en Nijkamp, 2008.

Ten aanzien van de publicatie Masurel et al., 2002, merkt Baycan op dat de voor die studie gebruikte ruwe onderzoeksgegevens betrekking hadden op 40 personen. Om redenen van bruikbaarheid in het licht van de specifieke onderzoeksfocus is één persoon weggelaten. Voor de publicatie Baycan en Nijkamp 2008 was echter het volledige bestand bruikbaar. De commissie heeft zich uit de reactie van Baycan een goed beeld kunnen vormen over het verband tussen de verschillende publicaties. Op het punt van het aantal in het onderzoek betrokken personen acht de commissie de weerlegging van Baycan aannemelijk. Het door klager aangevoerde argument treft op dit punt geen doel.

In de verschillende publicaties worden uiteenlopende percentages genoemd ten aanzien van de soorten gevolgd onderwijs, het onderscheid in leeftijd en etnische afkomst van personeel en klanten. De commissie heeft Baycan daarover nog aanvullende vragen gesteld. Zij heeft daarop geantwoord dat de verschillen met betrekking tot de onderwijsvormen zijn toe te schrijven aan haar aanvankelijke onbekendheid met de opbouw van het Nederlandse middelbare en hoger onderwijs. Voor het overige kon zij geen verklaringen geven voor de geconstateerde verschillen, mede omdat het gaat om gegevens die al zeer geruime tijd geleden zijn verzameld, terwijl zij bovendien op het moment waarop de commissie haar de aanvullende vragen stelde door verblijf in het buitenland geen toegang had tot haar archief.

De commissie ziet in de door klager aangevoerde verschillen geen reden om aan te nemen dat de resultaten verzonden zouden zijn, in die zin dat ze niet zouden zijn gebaseerd op een bewerking van gegevens, of dat de bewerking op zodanige wijze zou hebben plaatsgevonden dat een van tevoren bepaalde onderzoeksuitkomst verzekerd zou zijn. Naar de mening van de commissie ligt het meer voor de hand dat hier sprake is van onzorgvuldigheid bij het interpreteren en/of weergeven van de gegevensverwerking.

Het door klager aangevoerde argument treft op dit punt geen doel.

6. Conclusie

De conclusie moet luiden dat de klacht op geen enkel onderdeel doel treft.